

ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ

29 травня 2026 року, м. Харків, Україна

С **МАЙБУТНЄ**
У
Ч
А
С
Н
І
С
Т
Ь

ІСТОРИЧНІ НАУКИ
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ
ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ
ЮРИДИЧНІ НАУКИ
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО
ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА
СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ
СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

**ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ
XXI СТОЛІТТЯ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 29 травня 2026 р.)

Харків
«Право»
2026

DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848705>

УДК 001+004+14+159.9+30+316+32+34+35+37+65+81

Г54

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
№ 466 від 23 квітня 2026 р.*

Редакційна колегія:

Герасіна Л. М., докторка соціологічних наук, професорка (голова);
Панфілов О. Ю., доктор філософських наук, професор;
Прудников В. А., кандидат юридичних наук, доцент;
Чернишова Т. О., кандидатка філологічних наук, доцентка;
Шевченко Л. С., докторка економічних наук, професорка

Г54 **Глобальні виклики ХХІ століття: міждисциплінарні перспективи** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 трав. 2026 р.) / [редкол.: Герасіна Л. М. (голова), Панфілов О. Ю., Прудников В. А. та ін.] ; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2026. – 190 с. – DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848705>.

ISBN 978-617-8848-70-5

Матеріали конференції містять доповіді, у яких висвітлено результати сучасних теоретичних і прикладних досліджень глобальних проблем ХХІ століття. Авторами проаналізований вплив цифровізації, кліматичних змін, геополітичних зрушень і безпекових загроз на розвиток окремих держав і світової спільноти загалом. Крізь призму міждисциплінарного аналізу запропоновано шляхи подолання кризових явищ та модернізації суспільних інститутів, зокрема в контексті євроінтеграційних прагнень України.

Видання адресоване представникам академічної спільноти, практикам та експертам різних галузей знань.

УДК 001+004+14+159.9+30+316+32+34+35+37+65+81

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

© ГО «Аналітичний центр сучасної гуманітаристики», 2026

© Харківська асоціація політологів, 2026

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2026

ISBN 978-617-8848-70-5

у сфері туризму та щодо того, як подолати кризу в міжнародних відносинах. Зрештою, побудова національного іміджу – це не єдиний спосіб для країни стати вищою за інші з точки зору сили. Вона може сприяти розбудові нації, особливо коли йдеться про комунікацію через культурні індустрії як «м'яку силу».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Данилов В. Особливості формування політичного іміджу держави. *Політичний менеджмент*. 2009. №2. С. 67–72. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/danylov_osoblyvosti.pdf (дата звернення: 19.05.2026).

2. Melissen J. Wielding soft power: the new public diplomacy. The Hague: Netherland Institute of International Relations Clingendael, 2005. 34 p. (Clingendael Diplomacy Papers No. 2). URL: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/Wielding_Soft_Power_-_The_New_Public_Diplomacy_-_Jan_Melissen.pdf (accessed date: 19.05.2026).

3. Прокопчук І. І. . Внутрішній політичний імідж держави. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 1(29) С. 530–541. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1\(29\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1(29)) – 530–541.

4. Zamantili N., Durmusoglu S. Country image in the context of European Union membership: the Turkish case. *Journal of Management Development*. 2008. Vol. 27, Issue 7. P. 791–808. DOI:10.1108/02621710810883661.

5. Anholt S. Making a brand travel. *Journal of Brand Management*. 1996. Vol. 3, no. 6. P. 357–364. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/bm.1996.17> (accessed date: 19.05.2026).

Кураксін Д. О.,

здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня, 3 курс,
спеціальність 291, ННІ міжнародних
відносин,
Харківський національний економічний
університет ім. С. Кузнеця

ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНИЙ ВИМІР СПІВПРАЦІ ЄС І США

Сучасна система міжнародних відносин характеризується високим рівнем взаємозалежності провідних центрів сили, серед яких особливе місце

посідають Європейський Союз і Сполучені Штати Америки. Саме трансатлантичний вимір упродовж останніх десятиліть залишається одним із ключових елементів глобальної політики, безпеки та економіки. Взаємодія між ЄС і США формує підходи до врегулювання міжнародних конфліктів, визначає параметри світової торгівлі, впливає на енергетичну стабільність, цифровий розвиток, санкційну політику та зміст сучасного демократичного порядку.

Співробітництво між Європейським Союзом і США є важливим інструментом реагування на нові глобальні виклики. До таких викликів належать трансформація системи міжнародної безпеки, посилення геополітичної конкуренції, економічна нестабільність, енергетичні ризики, кліматичні зміни, кіберзагрози та війна Росії проти України. Усе це потребує від трансатлантичних партнерів не лише збереження традиційних механізмів взаємодії, а й пошуку нових форматів координації дій [1].

Співпраця між Європейським Союзом і Сполученими Штатами Америки формується під впливом низки чинників, які визначають її інтенсивність, зміст і практичні механізми реалізації. Ці чинники мають як об'єктивний, так і суб'єктивний характер, охоплюючи геополітичні інтереси, інституційні особливості, економічну взаємозалежність, ціннісну спорідненість та вплив кризових подій. Їх аналіз дає змогу краще зрозуміти, чому трансатлантичне партнерство зберігає стратегічну вагу навіть у періоди політичних розбіжностей.

Першим фундаментальним чинником є безпековий. Після Другої світової війни саме спільне прагнення до стабільності, стримування загроз і підтримання миру стало ключовою основою зближення європейських держав і США. Хоча Європейський Союз і не є військовим блоком, безпекова проблематика залишається центральною у його взаємодії зі США, насамперед через зв'язок із НАТО, координацію санкційної політики, реагування на міжнародні конфлікти та спільну оцінку ризиків. У сучасних умовах цей чинник посилюється через зростання нестабільності у східноєвропейському просторі, загрозу міжнародному тероризму, кібербезпекові виклики та зростання конкуренції у світовій політиці [2].

Другим важливим чинником є політичний. ЄС і США традиційно позиціонують себе як прихильники демократичних цінностей, прав людини, верховенства права та міжнародного порядку, заснованого на правилах. Саме

спільність політичних принципів створює основу для довіри та довгострокового партнерства. При цьому політичний чинник не означає повної одностайності. Європейський Союз часто робить акцент на багатосторонності, дипломатії та правових механізмах, тоді як США у певні періоди можуть діяти більш жорстко, опираючись на власне глобальне лідерство. Попри це, наявність ціннісної близькості дозволяє сторонам зберігати політичний діалог навіть у складні моменти.

Третім визначальним чинником є економічна взаємозалежність. ЄС і США належать до найбільших економічних центрів світу, а їхні торговельні та інвестиційні зв'язки мають масштабний і системний характер. Взаємна торгівля товарами і послугами, рух капіталів, присутність транснаціональних корпорацій, технологічне співробітництво, фінансові зв'язки та регуляторні контакти утворюють потужну основу для довготривалої співпраці. Саме економічна взаємозалежність змушує сторони шукати компроміси навіть тоді, коли виникають розбіжності щодо митної політики, субсидій, екологічних стандартів чи цифрового оподаткування [1].

Четвертим чинником є інституційний. Співробітництво між ЄС і США не обмежується окремими політичними контактами, а спирається на розгалужену мережу інституційних зв'язків. До них належать саміти, консультаційні механізми, дипломатичні формати, спільні робочі групи, контакти між законодавчими органами, взаємодія на рівні зовнішньополітичних відомств, економічних структур і безпекових інституцій. Наявність таких механізмів робить відносини більш передбачуваними, а також дозволяє переводити можливі суперечності в переговорне русло [3].

П'ятим чинником є ціннісний. Для трансатлантичного простору характерне уявлення про належність до спільної цивілізаційної моделі, побудованої на повазі до прав людини, демократії, ринкової економіки та політичного плюралізму. Саме ця ціннісна основа довгий час слугувала аргументом на користь глибокої співпраці між ЄС і США. Проте слід враховувати, що навіть у межах спільного ціннісного поля існують відмінності у підходах до соціальної політики, цифрового регулювання, захисту персональних даних, екологічних норм і ролі держави в економіці. Тому ціннісна спільність є водночас і ресурсом партнерства, і простором для дискусії.

Шостим чинником є вплив міжнародного середовища. Активізація інших глобальних акторів, зміна характеру міжнародної конкуренції, нестабільність

на Близькому Сході, виклики в Індо-Тихоокеанському регіоні, енергетичні кризи та війни безпосередньо впливають на пріоритети трансатлантичного партнерства. Що більш нестабільним є міжнародне середовище, то більшою стає потреба ЄС і США у координації позицій. Саме тому зовнішні кризи часто є каталізатором посилення співпраці [2].

На основі зазначених чинників формуються основні напрями взаємодії ЄС і США.

Першим напрямом є політико-дипломатичне співробітництво. Воно охоплює регулярні консультації, саміти, спільні заяви, координацію позицій щодо міжнародних конфліктів, санкційних режимів, діяльності міжнародних організацій і підтримання глобального порядку. Політико-дипломатичний вимір є своєрідним каркасом усього партнерства, оскільки саме в ньому виробляються підходи до найбільш чутливих міжнародних питань [1].

Другим важливим напрямом є співпраця у сфері безпеки та оборони. Незважаючи на те, що інституційно більшість безпекових механізмів реалізується через НАТО, Європейський Союз і США активно взаємодіють також у питаннях боротьби з тероризмом, протидії гібридним загрозам, кібербезпеки, контролю над озброєннями, стабілізаційних місій та підтримання міжнародної безпеки.

Третім напрямом є торговельно-економічне співробітництво. Воно охоплює товарообіг, торгівлю послугами, інвестиції, фінансові ринки, науково-технічне партнерство, стандартизацію, цифрову економіку та регуляторний діалог. Водночас саме в цій сфері часто виникають найбільш відчутні суперечності, пов'язані з конкуренцією, тарифами, субсидіями, стандартами продукції, податковими механізмами та питаннями економічного суверенітету. Проте ці суперечності, як правило, не руйнують партнерство, а лише змушують сторони шукати новий баланс інтересів.

Четвертим напрямом є енергетична взаємодія. Вона охоплює питання диверсифікації енергопостачання, переходу до відновлюваних джерел енергії, зменшення залежності від нестабільних постачальників, розвитку інфраструктури, кліматичної політики та технологій зеленої трансформації. Особливого значення цей напрям набув у контексті європейської енергетичної безпеки, коли координація зі США стала важливим інструментом зменшення вразливості до зовнішнього тиску [3].

П'ятим напрямом є технологічне та цифрове співробітництво. У сучасних умовах зростає значення питань штучного інтелекту, кіберзахисту, обігу даних, цифрових платформ, напівпровідників, телекомунікаційної безпеки та регулювання великих технологічних компаній. Для ЄС і США ця сфера є одночасно простором співпраці й конкуренції. З одного боку, обидві сторони зацікавлені у виробленні спільних підходів до безпечного цифрового розвитку, а з іншого – намагаються захищати власні економічні інтереси та регуляторні моделі.

Шостим напрямом є гуманітарно-ціннісне співробітництво. Воно передбачає освітні обміни, наукову кооперацію, розвиток експертного діалогу, підтримку громадянського суспільства, культурні контакти та спільні ініціативи у сфері захисту прав людини. Хоча цей напрям менш помітний, ніж безпековий чи економічний, він має велике значення для підтримання довгострокової довіри та стійкості трансатлантичних відносин [1].

Отже, співпраця між ЄС і США визначається комплексом взаємопов'язаних чинників – безпекових, політичних, економічних, інституційних, ціннісних та зовнішньополітичних. Саме їхня сукупність зумовлює багатогранність і стійкість трансатлантичного партнерства. Водночас різноспрямованість інтересів, неоднакова внутрішня динаміка сторін і зміни міжнародного середовища роблять це партнерство не статичним, а таким, що постійно адаптується до нових умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лакішик Д. М. Стан і перспективи консолідованої міжнародної політики США і ЄС. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2012. Вип. 107(1). С. 122–129. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2012_107\(1\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2012_107(1)_20) (дата звернення: 20.05.2026).
2. Захарченко А. М. Відносини між США та ЄС в контексті проблем безпеки Близького Сходу в період президентства Д. Трампа. *Політичне життя*. 2020. № 1. С. 96–101. DOI: 10.31558/2519–2949.2020.1.14.
3. Сидорук Т., Віценко В. Еволюція відносин США з європейськими партнерами за президенства Дж. Байдена під впливом російсько-української війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. Вип. 2 (16). С. 179–196. DOI: 10.29038/2524-2679-2023-02-179-196.

Науковий керівник: кандидат соціологічних наук, доцент **І. В. Жеребятнікова**

Наукове видання

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ XXI СТОЛІТТЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 29 травня 2026 р.)

Редактор *Т. О. Чернишова*

Підписано до друку 29.05.2026. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 11. Обл.-вид. арк. 11. Тираж 100 пр. Зам. № 691

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт Плюс»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна
тел. (097) 445-07-79
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8388 від 16.07.2025